

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Іщенко Н.М.

«   » _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 053 «Психологія»

Розробник програми

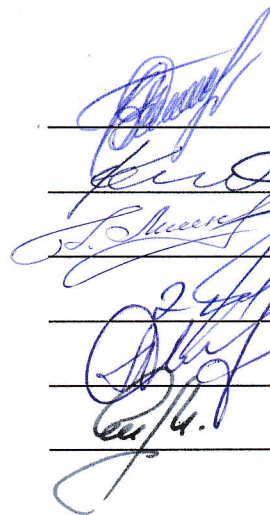
Гарант освітньої програми

Завідувач кафедри психології

Директор медичного інституту

Директор ННІ ППО

Начальник НМВ

В. М. Гусак

В. І. Каневський

І.П. Лисенкова

Г.В. Грищенко

Г.Л. Норд

С.І. Шкірчак

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Основи психотерапії	
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»	
Спеціальність	053 «Психологія»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Психологія	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	IV	
Навчальний рік	2020-2021	
Номери семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	8	11, 12
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	5 кредитів / 150 годин	
Структура курсу: – лекції – групові заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	30 год.	8 год.
	30 год.	8 год.
	90 год.	134 год.
Відсоток аудиторного навантаження	40 %	11%
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	Іспит (8 семестр)	Іспит (12 триместр)

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: ознайомлення студентів з основними підходами світової психотерапії, стратегіями та тактиками психотерапевтичного впливу.

Завдання:

- ознайомлення студентів з основними поняттями психотерапії;
- формування уявлення про специфіку різних психотерапевтичних підходів;
- оволодіння теоретичними знаннями щодо особливостей психотерапевтичної практики в різних науково-практичних школах;
- оволодіння елементарними навичками психотерапевтичної допомоги;
- формування у студента внутрішньої потреби у подальшому власному професійному розвитку та вдосконаленні.

Передумови вивчення дисципліни:

Професійна діяльність майбутніх фахівців у сфері психологічної допомоги передбачає сприяння людям у вирішенні широкого кола психологічних проблем. Для становлення відповідних фахових навичок і умінь студентів-психологів, формування їхньої професійної ідентичності має велике значення оволодіння основами психотерапевтичних знань при вивченні курсу «Основи психотерапії».

Очікувані результати навчання:

Дана навчальна дисципліна є невід'ємною складовою сукупності знань та вмінь, що формують професійний профіль майбутнього психолога, дозволить створити передумови для усвідомленого підходу до практичної роботи.

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- сутність та завдання психотерапії як гуманітарної практики, її важливе місце у системі наук про людину;
- історію та сучасні тенденції розвитку різних напрямів психотерапії;
- основні школи та підходи психотерапевтичної практики;
- змістові характеристики основних підходів у психотерапії;
- основні психотерапевтичні методи;
- види, техніки, засоби психотерапевтичного впливу;
- ключові характеристики психотерапевтичних відносин;
- особливості індивідуальної, сімейної та групової психотерапії;
- універсальні компетенції психотерапевта, стратегії та форми їх розвитку і вдосконалення;
- етичні принципи психотерапевтичної практики.

має вміти:

- визначати сутність психологічних явищ, які потребують психологічної допомоги, у процесі діяльності;
- використовувати можливості інтегративної психотерапії, спрямованої на корекцію/збереження холістичного здоров'я особистості, у професійній діяльності та особистих відносинах;
- застосовувати основні психотерапевтичні методи;

- розбудувати клієнт-центрований психологічний простір на засадах безумовного прийняття та емпатії до клієнта;
- правильно визначати найбільш ефективні стратегічні позиції у наданні психотерапевтичної допомоги клієнтові;
- самостійно застосовувати основний набір психотерапевтичних технік;
- самостійно визначати відповідні до ситуації адекватні види психотерапевтичної практики;
- самостійно розробляти стратегію психотерапії;
- застосовувати на практиці основні елементи різних напрямів сучасної психотерапії;
- самостійно розробляти елементи тренінгових програм на засадах сучасних психотерапевтичних концепцій.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНЦІЇ

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК9 Здатність працювати в команді.
- ЗК13. Здатність орієнтуватися у постійно змінних умовах соціального середовища та ефективно будувати гармонійні стосунки з оточенням.
- ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
- СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
- СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- СК13. Здатність знаходити ефективні рішення в нестандартних ситуаціях під час надання психологічної допомоги.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.
- ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної

діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР19. Застосовувати набуті знання, уміння та навички під час організації та надання психологічної та соціально-психологічної допомоги різним верствам населення, професійно орієнтуватися у теоретичних підходах та практичних напрямках сучасної психології.

3. Програма навчальної дисципліни Денна форма:

№ з/п	Теми	Лекції	Групові заняття	СРС, в т.ч. індивідуальна
МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ»				
Блок 1. Психотерапія як професійна діяльність				
1.	Предмет вивчення дисципліни «Основи психотерапії»	2	2	7
2.	Моделі психотерапії: інтегративний підхід	2	2	7
3.	Особистість психотерапевта	2	2	8
4.	Стратегія психотерапевтичного консультування	2	2	7
Усього – 45 год. Кредитів ECTS – 1.5.		8	8	29
Блок 2. Основні форми психотерапії				
5.	Індивідуальна психотерапія	2	2	5
6.	Технологія психотерапевтичного консультування в Positum-підході	2	2	5
7.	Продовження теми «Технологія психотерапевтичного консультування в Positum-підході»	2	2	5
8.	Сімейна системна психотерапія	2	2	5
9.	Основи групової психотерапії	2	2	5
Усього – 45 год. Кредитів ECTS – 1.5.		10	10	25
МОДУЛЬ ІІ. ОСНОВНІ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНІ ПІДХОДИ				
Блок 3. Напрями й методи психотерапії				
10.	Психодинамічний підхід в психотерапії	2	2	5
11.	Когнітивно-поведінкова психотерапія	2	2	5
12.	Екзистенційно-гуманістична психотерапія	2	2	5
13.	Продовження теми «Екзистенційно-гуманістична психотерапія»	2	2	5
14.	Тілесно-орієнтована психотерапія	2	2	6
15.	Емоційно-стресова та кризова психотерапія.	2	1	6
	Контрольна робота	-	1	4
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		12	12	36
Усього за курсом – 150 год. Кредитів ECTS – 5.		30	30	90

Заочна форма:

№ з/п	Теми	Лекції	Групові заняття	СРС, в т.ч. індивідуальна
МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ»				
Блок 1. Психотерапія як професійна діяльність				
1.	Моделі психотерапії: інтегративний підхід	2	2	33
Блок 2. Основні форми психотерапії				
2.	Технологія психотерапевтичного консультування в Positum-підході	2	2	34
Усього – 75 год. Кредитів ECTS – 2,5.		4	4	67
МОДУЛЬ II. ОСНОВНІ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНІ ПІДХОДИ				
Блок 3. Напрями й методи психотерапії				
3.	Когнітивно-поведінкова психотерапія	2	2	33
4.	Екзистенційно-гуманістична психотерапія	2	2	34
Усього – 75 год. Кредитів ECTS – 2,5.		4	4	67
Усього за курсом – 150 год. Кредитів ECTS – 5.		8	8	134

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій (денної форма навчання):

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Предмет вивчення дисципліни «Основи психотерапії» 1. Визначення психотерапії 2. Порівняння понять «психотерапія», «психологічна допомога», «психологічне консультування» 3. Мета, завдання психотерапії 4. Парадокс прагнення перманентного щастя 5. Парадоксальна теорія змін А. Бейсера
2	Тема 2. Моделі психотерапії: інтегративний підхід 1. Принципи психотерапії 2. Історія розвитку психотерапії. «Революції» у психотерапії 3. Моделі, форми та підходи в психотерапії 4. Інтегративна модель психотерапії
3	Тема 3. Особистість психотерапевта 1. Психотерапевт як професія 2. Психотерапевтичне середовище та терапевтична спільнота 3. Особистісні та кваліфікаційні вимоги до особистості психотерапевта 4. Професійна етика психотерапевта 5. Формула ефективного психотерапевта
4	Тема 4. Стратегія психотерапевтичного консультування 1. Механізми психотерапії 2. Психотерапевтичний контакт 3. Етапи психотерапевтичного процесу 4. Принципи проведення первинної консультації 5. Вербальні і невербальні засоби психотерапевтичної роботи
5	Тема 5. Індивідуальна психотерапія 1. Укладання договору з клієнтом 2. Робота з запитом 3. Прийоми та рівні активного слухання 4. Типові помилки консультування 5. Рівні розвитку клієнта
6	Тема 6. Технологія психотерапевтичного консультування в Positum-підході 1. Positum-підхід. Історія становлення позитивної психотерапії Н. Пезешкіана 2. Принцип надії, балансу, консультування та самопомоги 3. Транскультурний підхід. Використання притч, історій та метафор в психотерапії 4. Техніка позитивної реінтерпритації 5. «Балансна модель». Сфери переробки конфліктів по БМ
7	Тема 7. Продовження теми «Технологія психотерапевтичного

	<p>консультування в Positum-підході»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мікро-та макроподії. Актуальний та базовий конфлікт 2. Диференційний аналіз. Первинні та вторинні актуальні здібності 3. П'ятикрокова модель консультативного процесу 4. Заповнення карти процес-аналізу консультації 5. Техніка розширення життєвої концепції
8	<p>Тема 8. Сімейна системна психотерапія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепції сімейної терапії 2. Структурна сімейна терапія С. Мінухіна 3. Системна сімейна терапія М. Боуена 4. Структура сімейних відносин. Основні види, рівні та підсистеми людських відносин 5. Закони функціонування сімейних систем
9	<p>Тема 9. Основи групової психотерапії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття групової психотерапії та психотерапевтичної групи 2. Цілі психотерапевтичної групи. Норми групи 3. Стадії розвитку групи 4. Класифікація груп у груповій психотерапії 5. Етапи роботи психотерапевтичної групи
10	<p>Тема 10. Психодинамічний підхід в психотерапії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та особливості психодинамічної терапії 2. Основні технічні процедури психоаналізу 3. Принципи практики транзактного аналізу Е.Берна 4. Трикутник С.Карпмана 5. Психосинтез Р. Ассаджиолі 6. Прийоми та техніки індивідуальної психотерапії А. Адлера
11	<p>Тема 11. Когнітивно-поведінкова психотерапія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та напрями когнітивно-поведінкової психотерапії 2. Дихотомічне мислення. 3. Когнітивна реатрибуція за А. Беком 4. Нейролігвістичне програмування 5. Раціонально-емотивна терапія (РЕТ) А. Еліса
12	<p>Тема 12. Екзистенційно-гуманістична психотерапія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гуманістична психологія як «третя сила» в психотерапії. Холістично-динамічний підхід А.Маслоу 2. Гуманістичні підходи у психотерапії 3. Клієнт-центрована недирективна психотерапія К.Роджерса. Сутність феноменології. «Тріада Роджерса» 4. Гештальттерапія Ф. Перлза
13	<p>Тема 13. Продовження теми «Екзистенційно-гуманістична психотерапія»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концептуальні основи екзистенційної психотерапії 2. Логотерапія В. Франкла 3. Ключові ідеї «життєзмінюючої» терапії Дж. Бюдженіаля

	4. Екзистенційна психотерапія І.Ялома
14	<p>Тема 14. Тілесно-орієнтована психотерапія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принцип єдності психічних та тілесних проявів як основа тілесної терапії. 2. Ідеї В.Райха – джерело тілесно-орієнтованої терапії. М'язовий панцир і тілесний контакт 3. Підхід А. Лоуена до вирішення психологічних конфліктів. Техніки біоенергетичного аналізу 4. Заземлення, дихання, спеціальна напруга, катарсис 5. Інші методи релаксації та саморегуляції (йога, шавасана; трансцендентальна медитація; дзен-буддизм).
15	<p>Тема 15. Емоційно-стресова та кризова психотерапія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поєднаний вплив на свідому і несвідому частини психіки клієнта 2. Техніки психотерапії при кризових станах 3. Терапевтичні підходи при суїцидах, робота з групами ризику 4. Особливості роботи з умираючими 5. Форми та напрями сучасної арт-терапії 6. Ресурсна арт-терапія Н. П. Коваленко

План лекцій (заочної форми навчання):

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Моделі психотерапії: інтегративний підхід</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняння понять «психотерапія», «психологічна допомога», «психологічне консультування» 2. Парадоксальна теорія змін А. Бейсера 3. «Революції» у психотерапії 4. Моделі, форми та підходи в психотерапії 5. Інтегративна модель психотерапії
2	<p>Тема 2. Технологія психотерапевтичного консультування в Positum-підході</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Positum-підхід. Історія становлення позитивної психотерапії Н. Пезешкіана 2. Принцип надії, балансу, консультування та самопомоги 3. Транскультурний підхід. Використання притч, історій та метафор в психотерапії 4. «Балансна модель». Сфери переробки конфліктів по БМ 5. Диференційний аналіз. Первинні та вторинні актуальні здібності 6. П'ятикрокова модель консультативного процесу
3	<p>Тема 3. Когнітивно-поведінкова психотерапія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та напрями когнітивно-поведінкової психотерапії 2. Дихотомічне мислення 3. Когнітивна реатрибуція за А. Беком 4. Нейролігвістичне програмування

	5. Раціонально-емотивна терапія (РЕТ) А. Еліса
4	Тема 4. Екзистенційно-гуманістична психотерапія. 1. Гуманістична психологія як «третя сила» в психотерапії. Холістично-динамічний підхід А. Маслоу 2. Гуманістичні підходи у психотерапії 3. Клієнт-центрована недирективна психотерапія К. Роджерса 4. Гештальттерапія Ф. Перлза 5. Концептуальні основи екзистенційної психотерапії. Логотерапія В. Франкла 6. Екзистенційна психотерапія І. Ялома

4.2. План групових занять денної форми навчання:

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Предмет вивчення дисципліни «Основи психотерапії» 1. Визначення психотерапії 2. Порівняння понять «психотерапія», «психологічна допомога», «психологічне консультування» 3. Мета, завдання психотерапії 4. Парадокс прагнення перманентного щастя 5. Парадоксальна теорія змін А. Бейсера
2	Тема 2. Моделі психотерапії: інтегративний підхід 1. Принципи психотерапії 2. Історія розвитку психотерапії. «Революції» у психотерапії 3. Моделі, форми та підходи в психотерапії 4. Інтегративна модель психотерапії
3	Тема 3. Особистість психотерапевта 1. Психотерапевт як професія 2. Психотерапевтичне середовище та терапевтична спільнота 3. Особистісні та кваліфікаційні вимоги до особистості психотерапевта 4. Професійна етика психотерапевта 5. Формула ефективного психотерапевта
4	Тема 4. Стратегія психотерапевтичного консультування 1. Механізми психотерапії 2. Психотерапевтичний контакт 3. Етапи психотерапевтичного процесу 4. Принципи проведення первинної консультації 5. Вербальні і невербальні засоби психотерапевтичної роботи
5	Тема 5. Індивідуальна психотерапія 1. Укладання договору з клієнтом 2. Робота з запитом 3. Прийоми та рівні активного слухання 4. Типові помилки консультування 5. Рівні розвитку клієнта

6	<p>Тема 6. Технологія психотерапевтичного консультування в Positum-підході</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Positum-підхід. Історія становлення позитивної психотерапії Н. Пезешкіана 2. Принцип надії, балансу, консультування та самопомоги 3. Транскультурний підхід. Використання притч, історій та метафор в психотерапії 4. Техніка позитивної реінтерпритації 5. «Балансна модель». Сфери переробки конфліктів по БМ
7	<p>Тема 7. Продовження теми «Технологія психотерапевтичного консультування в Positum-підході»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мікро-та макроподії. Актуальний та базовий конфлікт 2. Диференційний аналіз. Первинні та вторинні актуальні здібності 3. П'ятикрокова модель консультативного процесу 4. Заповнення карти процес-анілізу консультації 5. Техніка розширення життєвої концепції
8	<p>Тема 8. Сімейна системна психотерапія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепції сімейної терапії 2. Структурна сімейна терапія С. Мінухіна 3. Системна сімейна терапія М. Боуена 4. Структура сімейних відносин. Основні види, рівні та підсистеми людських відносин 5. Закони функціонування сімейних систем
9	<p>Тема 9. Основи групової психотерапії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття групової психотерапії та психотерапевтичної групи 2. Цілі психотерапевтичної групи. Норми групи 3. Стадії розвитку групи 4. Класифікація груп у груповій психотерапії 5. Етапи роботи психотерапевтичної групи
10	<p>Тема 10. Психодинамічний підхід в психотерапії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та особливості психодинамічної терапії 2. Основні технічні процедури психоаналізу 3. Принципи практики транзактного аналізу Е.Берна 4. Трикутник С.Карпмана 5. Психосинтез Р. Ассаджиолі 6. Прийоми та техніки індивідуальної психотерапії А. Адлера
11	<p>Тема 11. Когнітивно-поведінкова психотерапія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та напрями когнітивно-поведінкової психотерапії 2. Дихотомічне мислення. 3. Когнітивна реатрибуція за А. Беком 4. Нейролігвістичне програмування 5. Раціонально-емотивна терапія (РЕТ) А. Еліса
12	<p>Тема 12. Екзистенційно-гуманістична психотерапія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гуманістична психологія як «третя сила» в психотерапії. Холістично-динамічний підхід А.Маслоу

	<p>2. Гуманістичні підходи у психотерапії</p> <p>3. Клієнт-центрована недирективна психотерапія К.Роджерса. Сутність феноменології. «Тріада Роджерса»</p> <p>4. Гештальттерапія Ф. Перлза</p>
13	<p>Тема 13. Продовження теми «Екзистенційно-гуманістична психотерапія»</p> <p>1. Концептуальні основи екзистенційної психотерапії</p> <p>2. Логотерапія В. Франкла</p> <p>3. Ключові ідеї «життєзмінюючої» терапії Дж. Бюдженала</p> <p>4. Екзистенційна психотерапія І.Ялома</p>
14	<p>Тема 14. Тілесно-орієнтована психотерапія</p> <p>1. Принцип єдності психічних та тілесних проявів як основа тілесної терапії.</p> <p>2. Ідеї В.Райха – джерело тілесно-орієнтованої терапії. М'язовий панцир і тілесний контакт</p> <p>3. Підхід А. Лоуена до вирішення психологічних конфліктів. Техніки біоенергетичного аналізу</p> <p>4. Заземлення, дихання, спеціальна напруга, катарсис</p> <p>5. Інші методи релаксації та саморегуляції (йога, шавасана; трансцендентальна медитація; дзен-буддизм).</p>
15	<p>Тема 15. Емоційно-стресова та кризова психотерапія</p> <p>1. Поєднаний вплив на свідому і несвідому частини психіки клієнта</p> <p>2. Техніки психотерапії при кризових станах</p> <p>3. Терапевтичні підходи при суїцидах, робота з групами ризику</p> <p>4. Особливості роботи з умираючими</p> <p>5. Ресурсна арт-терапія Н. П. Коваленко</p>

План групових занять (заочна форма):

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Моделі психотерапії: інтегративний підхід</p> <p>1. Порівняння понять «психотерапія», «психологічна допомога», «психологічне консультування»</p> <p>2. Парадоксальна теорія змін А. Бейсера</p> <p>3. «Революції» у психотерапії</p> <p>4. Моделі, форми та підходи в психотерапії</p> <p>5. Інтегративна модель психотерапії</p>
2	<p>Тема 2. Технологія психотерапевтичного консультування в Positum-підході</p> <p>1. Positum-підхід. Історія становлення позитивної психотерапії Н. Пезешкіана</p> <p>2. Принцип надії, балансу, консультування та самопомоги</p> <p>3. Транскультурний підхід. Використання притч, історій та метафор в</p>

	<p>психотерапії</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. «Балансна модель». Сфери переробки конфліктів по БМ 5. Диференційний аналіз. Первинні та вторинні актуальні здібності 6. П'ятикрокова модель консультативного процесу
3	<p>Тема 3. Когнітивно-поведінкова психотерапія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та напрями когнітивно-поведінкової психотерапії 2. Дихотомічне мислення 3. Когнітивна реатрибуція за А. Беком 4. Нейролігвістичне програмування 5. Раціонально-емотивна терапія (РЕТ) А. Еліса
4	<p>Тема 4. Екзистенційно-гуманістична психотерапія.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гуманістична психологія як «третя сила» в психотерапії. Холістично-динамічний підхід А. Маслоу 2. Гуманістичні підходи у психотерапії 3. Клієнт-центрована недирективна психотерапія К. Роджерса 4. Гештальттерапія Ф. Перлза 5. Концептуальні основи екзистенційної психотерапії. Логотерапія В. Франкла 6. Екзистенційна психотерапія І. Ялома

4.3. Завдання для самостійної роботи

1. Підготовка до групових занять.
2. Підготовка до написання контрольної роботи.
3. Опрацювання першоджерела.
4. Підготовка психотерапевтичної концепції.
5. Підготовка звіту-самоаналізу з практики психотерапевтичного консультування.
6. Підготовка до контрольної роботи для заочної форми навчання.

1. Підготовка до групових занять. На групових заняттях викладач оцінює підготовлені здобувачами вищої освіти виступи, активність на занятті (відповіді на запитання, наведення прикладів з досвіду та обробленої літератури), вміння формулювати та відстоювати свої думки. Робота на груповому занятті оцінюється за наступними показниками:

- а) за наявність лекційного зошиту, наявність та якість відпрацювання в ньому конспектів за всіма заняттями змістового модулю;
- б) за підготовлену усну доповідь;
- в) за надання правильної усної (письмової) відповіді на поставлене запитання під час заняття, за доповнення.

2. Підготовка до написання контрольної роботи. Написання контрольної роботи є одним із засобів оцінки знань студентів. Контрольна робота проводиться відповідно до завершення вивчення дисципліни. Всього робочою програмою передбачено 1 контрольну роботу, що складається з 3 завдань. Студенти отримують питання відповідно до варіанту і мають 40 хв. на розв'язання завдань. Кожне питання у білеті має свою бальну оцінку. В залежності від того, скільки питань розв'язав здобувач вищої освіти, таку бальну оцінку він отримує.

3. Опрацювання першоджерела передбачає прочитання обраної книги, зміст якої стосується основ психотерапії, та підготовку її презентації у творчій усній формі. Презентація першоджерела здійснюється усно на груповому занятті (до 15 хв.). Структура презентації: 1) актуальність (чому обрано саме цю книгу?); 2) основний зміст проблеми, розглянутої автором, корисні техніки; 3) висновки. Доповідачу можуть бути задані питання з боку студентів і викладача. Оцінюється повнота розкриття проблеми та наданих відповідей на запитання.

Перелік першоджерел

1. Ассаджоллі Р. Психосинтез
2. Бек А., Бек, Д. С. Когнітивна психотерапія
3. Бендлер Р., Гріндер Д. Паттерни гіпнотичних технік Мілтона Еріксона
4. Берн Е. Групова психотерапія
5. Вайтгед Л. Подолати розлад харчової поведінки
6. Вестбрук Д., Рауф Х. Подолати панічний розлад
7. Гінгер С. Гештальт: мистецтво контакту. Новий оптимістичний підхід до людських стосунків
8. Гоулман Д. Емоційний інтелект

9. Гулдін М., Гулдін Р. Психотерапія нового рішення. Теорія і практика.
10. Еріксон М. Стратегія психотерапії
11. Котлер Дж., Браун Р. Психотерапевтичне консультування
12. Кочюнас Р. Психологічне консультування і групова психотерапія
13. Лебедева Н. М., Іванова Є. О. Подорож до Гештальту
14. Ленгле А. Емоції та екзистенція
15. Мей Р. Мистецтво психологічного консультування
16. Мур Т. Піклування про душу. Як сповнити глибиною і сенсом щоденне життя
17. Пезешкіан Н. 33 і 1 форми партнерства
18. Пезешкіан Н. Якщо хочеш мати те, чого ніколи не мав, почни робити те, чого ніколи не робив
19. Петрушин С. В. Любов та інші людські стосунки
20. Решетников М. Труднощі й типові помилки початку терапії
21. Сельє Г. Стрес без дистресу
22. Синельников В. В. Щеплення від стресу
23. Стюарт Й., Джойнс В. Транзакційний аналіз
24. Фромм Е. Мистецтво любові
25. Чепмен Г. П'ять мов любові у подружжі
26. Шостром Е. Людина-маніпулятор. Внутрішня подорож від маніпуляції до актуалізації
27. Ялом І. Екзистенціальна психотерапія

4. Підготовка психотерапевтичної концепції передбачає опрацювання обраного напрямку психотерапії, що включає в себе наступні елементи: історія виникнення; засновник та основні представники (що їх привело в практику психотерапії); концептуальне теоретичне підґрунтя; категорії клієнтів, коло проблем, які вирішує, і запитів, з якими працює; основні техніки психотерапевтичної роботи з практичною демонстрацією одної з них.

Перелік психотерапевтичних концепцій

1. Основні технічні процедури психоаналізу
2. Аналітична психотерапія К. Г. Юнга
3. Прийоми та техніки психотерапії А.Адлера
4. Основні принципи практики ТА Е.Берна
5. Психосинтез Р. Ассаджиолі
6. Основні методи і техніки поведінкової психотерапії
7. Когнітивна психотерапія (А.Бек)
8. Раціональна терапія П.Дюбуа
9. Нейролігвістичне програмування у психотерапевтичному консультуванні (Дж. Гріндер, Р. Бендлер, П. Вацлавік)
10. Раціонально-емотивна терапія (РЕТ) А.Еліса
11. Клієнт-центрована психотерапія К.Роджерса
12. Гештальттерапія Ф. Перлза
13. «Життєзмінююча» терапія Дж.Бюдженіаля

14. Екзистенційна психотерапія І.Ялома
15. Психодрама Я.Морено
16. Системна сімейна психотерапія
17. Системні сімейні розстановки Б. Хелінгера
18. Структурна школа сімейної психотерапії С.Мінухіна
19. Стратегічний підхід в роботі з сім'єю (парадоксальні техніки) П.Пепп
20. Модель І. Башормені-Нагі та Д.Ульріха
21. Інтегративна (трансгенераційна) модель роботи з сімейними проблемами
Дж. Брауна та Д. Крістенсен
22. Тілесно-орієнтована психотерапія (ТОП). Характеристика поясів тілесної
броні за В.Райхом
23. Біоенергетичний аналіз А.Лоуена
24. Позитивна психотерапія Н.Пезешкіана
25. Емоційно-стресова та кризова психотерапія. Техніки психотерапії при
кризових станах
26. Сучасна арт-терапія
27. Особливості східних напрямів психотерапії: Найкан-терапія, Моріта-терапія

5. Підготовка звіту-самоаналізу з практики психотерапевтичного консультування є письмовою роботою за результатами вивчення дисципліни «Основи психотерапії». Необхідно описати досвід застосування технік, методик та моделей психотерапевтичного консультування в особистому житті, самопомозі та навчальній діяльності; окреслити власні ресурси та перспективи використання психотерапевтичних навичок у професійній діяльності.

6. Підготовка до контрольної роботи для заочної форми навчання. На основі прочитання обраної книги, зміст якої стосується основ психотерапії, необхідно написати власний відгук (2-4 сторінки) на неї у вільній творчій формі. Орієнтовна структура відгуку 1) актуальність (чому обрано саме цю книгу?); 2) основний зміст проблеми, розглянутої автором, корисні техніки; 3) висновки. Студент обирає також напрям психотерапії і готує його письмове описання (2-4 сторінки), що включає в себе наступні елементи: історія виникнення; засновник та основні представники (що їх привело в практику психотерапії); концептуальне теоретичне підґрунтя; категорії клієнтів, коло проблем, які вирішує, і запитів, з якими працює; основні техніки психотерапевтичної роботи. У підсумку необхідно застосувати обрані з попередніх завдань техніки, методики та моделі психотерапевтичного консультування з реальним клієнтом (добровольцем, одnogрупником тощо), проаналізувати цей досвід у вільній формі (2-4 сторінки), окреслити власні ресурси та перспективи використання психотерапевтичних навичок у професійній діяльності. Вимоги до оформлення: інтервал тексту 1,5; розмір шрифту 14 кегль, стиль – Times New Roman, поля верхнє/нижнє – 2; ліве – 2,5; праве – 1,5; відступ абзаців – 1,25.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Освітній процес при викладанні дисципліни «Основи психотерапії» повністю забезпечується.

I. Технічні засоби навчання:

- 1) ноутбук;
- 2) проектор;
- 3) інтерактивна дошка.

II. Програмне забезпечення: Power Point, Microsoft Excel, SPSS, платформа дистанційного навчання Moodle.

5. Поточний контроль

5.1. Питання до контрольної роботи

1. Предмет вивчення дисципліни «Основи психотерапії»
2. Визначення психотерапії
3. Порівняння понять «психотерапія», «психологічна допомога», «психологічне консультування»
4. Мета, завдання психотерапії
5. Парадокс прагнення перманентного щастя
6. Парадоксальна теорія змін А. Бейсера
7. Моделі психотерапії: інтегративний підхід
8. Принципи психотерапії
9. Історія розвитку психотерапії
10. «Революції» у психотерапії
11. Мультикультуральний рух у психотерапії
12. Основні підходи у світовій психотерапії
13. Моделі та форми психотерапії
14. Інтегративна модель психотерапії
15. Особистість психотерапевта
16. Психотерапевт як професія
17. Відмінності в психотерапевтичній освіті в Україні та за кордоном
18. Психотерапевтичне середовище та терапевтична спільнота
19. Інтервізійні, супервізійні групи
20. Особистісні та кваліфікаційні вимоги до особистості психотерапевта
21. Страсбурзька Декларація з психотерапії
22. Професійна етика психотерапевта
23. Формула ефективного психотерапевта
24. Стратегія психотерапевтичного консультування
25. Механізми психотерапії
26. Психотерапевтичний контакт
27. Етапи психотерапевтичного процесу
28. Принципи проведення первинної консультації
29. Вербальні і невербальні засоби психотерапевтичної роботи
30. Позиція і дистанція
31. Індивідуальна форма психотерапії
32. Укладання договору з клієнтом
33. Робота з запитом
34. Прийоми та рівні активного слухання
35. Типові помилки консультування
36. Рівні розвитку клієнта
37. Технологія психотерапевтичного консультування в Positum-підході
38. Історія становлення позитивної психотерапії Н. Пезешкіана
39. Принцип надії, балансу, консультування та самопомоги
40. Транскультурний підхід
41. Використання притч, історій та метафор в психотерапії

42. Сфери переробки конфліктів по балансній моделі Н. Пезешкіана
43. Диференційний аналіз. Первинні та вторинні актуальні здібності
44. П'ятикрокова модель консультативного процесу
45. Техніка розширення життєвої концепції
46. Концепції сімейної терапії
47. Структурна сімейна терапія С. Мінухіна
48. Системна сімейна терапія М. Боуена
49. Гуманістичні погляди В. Сатір
50. Стратегічна модель роботи з сім'єю М. Еріксона
51. Системні сімейні розстановки Б. Хелінгера
52. Структура сімейних відносин. Основні види, рівні та підсистеми людських відносин
53. Закони функціонування сімейних систем
54. Поняття групової психотерапії та психотерапевтичної групи
55. Стадії розвитку групи
56. Класифікація груп у груповій психотерапії
57. Організація групової психотерапії
58. Фактори впливу групи
59. Елементи групової динаміки
60. Етапи роботи психотерапевтичної групи
61. Поняття та особливості психодинамічної терапії
62. Види психотерапевтичних стосунків у психоаналізі: перенос і робочий альянс
63. Основні технічні процедури психоаналізу
64. Основні принципи практики транзактного аналізу Е. Берна
65. Трикутник С. Карпмана
66. Психосинтез Р. Ассаджиолі
67. Прийоми та техніки індивідуальної психотерапії А. Адлера
68. Поняття та напрями когнітивно-поведінкової психотерапії
69. Дихотомічне мислення
70. Когнітивна реатрибуція за А. Беком
71. Нейролігвістичне програмування
72. Раціонально-емотивна терапія А. Еліса
73. Гуманістична психологія як «третья сила» в психотерапії
74. Холістично-динамічний підхід А. Маслоу
75. Гуманістичні підходи у психотерапії
76. Клієнт-центрована недирективна психотерапія К. Роджерса
77. Гештальттерапія Ф. Перлза
78. Концептуальні основи екзистенційної психотерапії
79. Логотерапія В. Франкла
80. Ключові ідеї «життєзмінюючої» терапії Дж. Бюдженталя
81. Екзистенційна психотерапія І. Ялома
82. Принцип єдності психічних та тілесних проявів як основа тілесної терапії
83. Ідеї В. Райха – джерело тілесно-орієнтованої терапії
84. М'язовий панцир і тілесний контакт

85. Техніки біоенергетичного аналізу А. Лоуена
86. Емоційно-стресова та кризова психотерапія
87. Поєднаний вплив на свідому і несвідому частини психіки клієнта
88. Техніки психотерапії при кризових станах
89. Терапевтичні підходи при суїцидах, робота з групами ризику
90. Ресурсна арт-терапія Н. П. Коваленко

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність - 053 «Психологія»
Навчальна дисципліна **ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ**

Контрольна робота

Варіант № 2.

1. Визначення психотерапії (3б)
2. Укладання договору з клієнтом (3б)
3. Види психотерапевтичних стосунків у психоаналізі: перенос і робочий альянс (4б)

Затверджено на засіданні кафедри психології Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

6. Підсумковий контроль (іспит)

Питання до іспиту:

1. Предмет вивчення дисципліни «Основи психотерапії»
2. Визначення психотерапії
3. Порівняння понять «психотерапія», «психологічна допомога», «психологічне консультування»
4. Мета, завдання психотерапії
5. Парадокс прагнення перманентного щастя
6. Парадоксальна теорія змін А. Бейсера
7. Моделі психотерапії: інтегративний підхід
8. Принципи психотерапії
9. Історія розвитку психотерапії.
10. «Революції» у психотерапії
11. Мультикультуральний рух у психотерапії
12. Основні підходи у світовій психотерапії
13. Моделі та форми психотерапії
14. Інтегративна модель психотерапії
15. Особистість психотерапевта
16. Психотерапевт як професія
17. Відмінності в психотерапевтичній освіті в Україні та за кордоном
18. Психотерапевтичне середовище та терапевтична спільнота
19. Інтервізійні, супервізійні групи
20. Особистісні та кваліфікаційні вимоги до особистості психотерапевта
21. Страсбурзька Декларація з психотерапії
22. Професійна етика психотерапевта
23. Формула ефективного психотерапевта
24. Стратегія психотерапевтичного консультування
25. Механізми психотерапії
26. Психотерапевтичний контакт
27. Етапи психотерапевтичного процесу
28. Принципи проведення первинної консультації
29. Вербальні і невербальні засоби психотерапевтичної роботи
30. Позиція і дистанція
31. Індивідуальна форма психотерапії
32. Укладання договору з клієнтом
33. Робота з запитом
34. Прийоми та рівні активного слухання
35. Типові помилки консультування
36. Рівні розвитку клієнта
37. Технологія психотерапевтичного консультування в Positum-підході
38. Історія становлення позитивної психотерапії Н. Пезешкіана
39. Принцип надії, балансу, консультування та самопомоги
40. Транскультурний підхід
41. Використання притч, історій та метафор в психотерапії

42. Сфери переробки конфліктів по балансній моделі Н. Пезешкіана
43. Диференційний аналіз. Первинні та вторинні актуальні здібності
44. П'ятикрокова модель консультативного процесу
45. Техніка розширення життєвої концепції
46. Концепції сімейної терапії
47. Структурна сімейна терапія С. Мінухіна
48. Системна сімейна терапія М. Боуена
49. Гуманістичні погляди В. Сатір
50. Стратегічна модель роботи з сім'єю М. Еріксона
51. Системні сімейні розстановки Б. Хелінгера
52. Структура сімейних відносин. Основні види, рівні та підсистеми людських відносин
53. Закони функціонування сімейних систем
54. Поняття групової психотерапії та психотерапевтичної групи
55. Стадії розвитку групи
56. Класифікація груп у груповій психотерапії
57. Організація групової психотерапії
58. Фактори впливу групи
59. Елементи групової динаміки
60. Етапи роботи психотерапевтичної групи
61. Поняття та особливості психодинамічної терапії
62. Види психотерапевтичних стосунків у психоаналізі: перенос і робочий альянс
63. Основні технічні процедури психоаналізу
64. Основні принципи практики транзактного аналізу Е. Берна
65. Трикутник С. Карпмана
66. Психосинтез Р. Ассаджиолі
67. Прийоми та техніки індивідуальної психотерапії А. Адлера
68. Поняття та напрями когнітивно-поведінкової психотерапії
69. Дихотомічне мислення
70. Когнітивна реатрибуція за А. Беком
71. Нейролінгвістичне програмування
72. Раціонально-емотивна терапія А. Еліса
73. Гуманістична психологія як «третья сила» в психотерапії
74. Холістично-динамічний підхід А. Маслоу
75. Гуманістичні підходи у психотерапії
76. Клієнт-центрована недирективна психотерапія К. Роджерса
77. Гештальттерапія Ф. Перлза
78. Концептуальні основи екзистенційної психотерапії
79. Логотерапія В. Франкла
80. Ключові ідеї «життєзмінюючої» терапії Дж. Бюдженталя
81. Екзистенційна психотерапія І. Ялома
82. Принцип єдності психічних та тілесних проявів як основа тілесної терапії
83. Ідеї В. Райха – джерело тілесно-орієнтованої терапії
84. М'язовий панцир і тілесний контакт

85. Техніки біоенергетичного аналізу А. Лоуена
86. Емоційно-стресова та кризова психотерапія
87. Поєднаний вплив на свідому і несвідому частини психіки клієнта
88. Техніки психотерапії при кризових станах
89. Терапевтичні підходи при суїцидах, робота з групами ризику
90. Ресурсна арт-терапія Н. П. Коваленко

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань: 05 – Соціально-поведінкові науки
Спеціальність: 053 «Психологія»
Навчальна дисципліна – **ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ**

ІСПИТОВИЙ БІЛЕТ №1

1. Предмет вивчення дисципліни «Основи психотерапії» (13 б)
2. Індивідуальна форма психотерапії (13 б)
3. Поняття та особливості психодинамічної терапії (14 б)

Затверджено на засіданні кафедри психології. Протокол № 1 від «27» серпня 2020 року

Завідувач кафедри, професор

Лисенкова І. П.

Упорядник, ст. викл. кафедри

Гусак В. М.

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на групових заняттях	16 (8*2 б)
2	Контрольна робота	10
3	Захист першоджерела	12
4	Презентація психотерапевтичної концепції	12
5	Звіт-самоаналіз з практики психотерапевтичного консультування	10
6	Складання іспиту	40
	Всього	100

Заочна форма навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на групових заняттях	20 (4*5 б)
2	Захист першоджерела	10
3	Контрольна робота	30
4	Складання іспиту	40
	Всього	100

Пояснення до умов визначення рейтингу

Денна форма

Критерії оцінювання навчальних досягнень	Бали
1. Бали за відповіді на групових заняттях	
Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.	2
Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	1
2. Бали за написання контрольної роботи Бальна оцінка, відображена на кожному питанні варіанту контрольної	
Повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки, правильне використання термінології.	максимальний бал за питання
Відповідь не повна, не містить аргументів, неправильне застосування термінології.	зниження оцінки
3. Бали за захист першоджерела	
Першоджерело опрацьовано повністю, в його усній презентації розкрито актуальність, основний зміст проблеми, доречно наведено цікаві приклади, творчо продемонстровані корисні техніки, самостійно зроблено узагальнення та висновки, наведено власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача доповідач вільно володіє матеріалом та повністю розкриває питання.	12-11
Першоджерело опрацьовано частково, в його усній презентації розкрито актуальність, основний зміст проблеми, проте відсутні цікаві приклади, не продемонстровані корисні техніки. Студент частково здатен самостійно робити певні узагальнення та висновки, висловлювати власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача доповідач лише частково володіє матеріалом та не повністю розкриває питання.	10-6
Першоджерело опрацьовано фрагментарно, в його усній презентації лише частково розкрито актуальність та основний зміст проблеми, відсутні приклади та корисні техніки, студент не здатен самостійно зробити узагальнення та висновки, навести власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача у доповідача виникають труднощі.	5-1
4. Бали за презентацію психотерапевтичної концепції	
Обрану психотерапевтичну концепцію опрацьовано повністю, в її усній презентації розкрито історію виникнення, представлено засновника та основних послідовників (що їх привело в практику психотерапії), проаналізовано концептуальне теоретичне підґрунтя, категорії клієнтів, коло проблем, які вирішує, і запитів, з якими працює, основні техніки психотерапевтичної роботи, вдало здійснено практичну демонстрацією одної з них. Самостійно зроблено узагальнення та висновки, наведено власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача доповідач	12-11

вільно володіє матеріалом та повністю розкриває питання.	
Обрану психотерапевтичну концепцію опрацьовано не повністю, в її усній презентації розкрито історію виникнення, представлено засновника та основних послідовників, проте не вказано, що їх привело в практику психотерапії; проаналізовано концептуальне теоретичне підґрунтя, категорії клієнтів та коло проблем, які вирішує, і запитів, з якими працює, основні техніки психотерапевтичної роботи, проте не здійснено практичну демонстрацією жодної з них. Студент частково здатен самостійно робити певні узагальнення та висновки, висловлювати власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача доповідач лише фрагментарно володіє матеріалом та не повністю розкриває питання.	10-6
Обрану психотерапевтичну концепцію опрацьовано фрагментарно, в її усній презентації лише частково розкрито історію виникнення, перераховано засновників та основних послідовників, проте не вказано, що їх привело в практику психотерапії; поверхово проаналізовано концептуальне теоретичне підґрунтя, не вказано категорії клієнтів та коло проблем, які вирішує, і запитів, з якими працює; наведено лише декілька технік психотерапевтичної роботи, не продемонстровано на практиці жодної з них. Студент не здатен самостійно зробити узагальнення та висновки, навести власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача у доповідача виникають труднощі.	5-1
5. Бали за звіт-самоаналіз з практики психотерапевтичного консультування	
За результатами вивчення дисципліни «Основи психотерапії» студентом письмово описано досвід застосування технік, методик та моделей психотерапевтичного консультування в особистому житті, самопомозі та навчальній діяльності; окреслено власні ресурси та перспективи використання психотерапевтичних навичок у професійній діяльності; самостійно зроблено узагальнення та висновки, наведено власну думку.	10
За результатами вивчення дисципліни «Основи психотерапії» студентом письмово описано досвід застосування технік, методик та моделей психотерапевтичного консультування в особистому житті, самопомозі та навчальній діяльності, проте не окреслено власні ресурси та перспективи використання психотерапевтичних навичок у професійній діяльності. Студент частково здатен самостійно робити певні узагальнення та висновки, висловлювати власну думку.	9-6
За результатами вивчення дисципліни «Основи психотерапії» студентом лише фрагментарно описано досвід застосування технік, методик та моделей психотерапевтичного консультування в особистому житті, самопомозі та навчальній діяльності без окреслення власних ресурсів та перспектив використання психотерапевтичних навичок у професійній діяльності. Студент не здатен самостійно зробити узагальнення та висновки, навести власну думку.	5-1

Заочна форма

Критерії оцінювання навчальних досягнень	Бали
1. Бали за відповіді на групових заняттях	
Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.	5
Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	4
Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.	3
Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	2
Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.	1
2. Бали за захист першоджерела	
Першоджерело опрацьовано повністю, в його усній презентації розкрито актуальність, основний зміст проблеми, доречно наведено цікаві приклади, творчо продемонстровані корисні техніки, самостійно зроблено узагальнення та висновки, наведено власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача доповідач вільно володіє матеріалом та повністю розкриває питання.	10
Першоджерело опрацьовано частково, в його усній презентації розкрито актуальність, основний зміст проблеми, проте відсутні цікаві приклади, не продемонстровані корисні техніки. Студент частково здатен самостійно робити певні узагальнення та висновки, висловлювати власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача доповідач лише частково володіє матеріалом та не повністю розкриває питання.	9-6
Першоджерело опрацьовано фрагментарно, в його усній презентації лише частково розкрито актуальність та основний зміст проблеми, відсутні приклади та корисні техніки, студент не здатен самостійно зробити узагальнення та висновки, навести власну думку. При відповіді на питання з боку студентів і викладача у доповідача виникають труднощі.	5-1
3. Бали за написання контрольної роботи	
Студент вірно виконав всі завдання контрольної роботи. На основі прочитання обраної книги, зміст якої стосується основ психотерапії, написав	30

<p>власний відгук на неї у вільній творчій формі, розкривши актуальність, основний зміст проблеми, розглянутої автором, корисні техніки, зробив висновки. Письмово описав обраний напрям психотерапії, розкривши історію виникнення, перелічивши засновників та основних представників; концептуальне теоретичне підґрунтя; категорії клієнтів, коло проблем, які вирішує, і запитів, з якими працює; основні техніки психотерапевтичної роботи. У підсумку ґрунтовно проаналізовано досвід застосування обраних з попередніх завдань технік, методик та моделей психотерапевтичного консультування з реальним клієнтом (добровольцем, одногрупником тощо), окреслено власні ресурси та перспективи використання психотерапевтичних навичок у професійній діяльності. Самостійно зроблено узагальнення та висновки, наведено власну думку. Роботу оформлено відповідно до вимог.</p>	
<p>Студент вірно виконав більшість завдань контрольної роботи. На основі прочитання обраної книги, зміст якої стосується основ психотерапії, написав власний відгук на неї у вільній творчій формі, розкривши актуальність, основний зміст проблеми, розглянутої автором, корисні техніки, зробив висновки. Письмово описав обраний напрям психотерапії, розкривши історію виникнення, перелічивши засновників та основних представників; концептуальне теоретичне підґрунтя, категорії клієнтів, коло проблем, які вирішує, і запитів, з якими працює; проте не навів основні техніки психотерапевтичної роботи. У підсумку частково проаналізовано досвід застосування обраних з попередніх завдань технік, методик та моделей психотерапевтичного консультування з реальним клієнтом (добровольцем, одногрупником тощо), проте не окреслено власні ресурси та перспективи використання психотерапевтичних навичок у професійній діяльності. Роботу оформлено загалом відповідно до вимог з деякими неточностями.</p>	29-20
<p>Студент виконав лише частину завдань контрольної роботи. Написав власний відгук на прочитану книгу, розкривши актуальність, основний зміст проблеми, проте не навів корисні техніки та не зробив висновки. Письмово описав обраний напрям психотерапії, розкривши історію виникнення, перелічивши засновників та основних представників; частково проаналізував концептуальне теоретичне підґрунтя, категорії клієнтів, коло проблем, які вирішує, і запитів, з якими працює, проте не навів основні техніки психотерапевтичної роботи. У підсумку відсутній аналіз досвіду застосування обраних з попередніх завдань технік, методик та моделей психотерапевтичного консультування з реальним клієнтом (добровольцем, одногрупником тощо). При оформленні роботи порушено багато вимог.</p>	19-10
<p>Студент виконав лише декілька завдань контрольної роботи: відгук на прочитане першоджерело, описання обраного напрямку психотерапії, проте здійснений аналіз досить поверховий і не повний. Відсутні висновки та аналіз досвіду застосування обраних з попередніх завдань технік, методик та моделей психотерапевтичного консультування з реальним клієнтом (добровольцем, одногрупником тощо). Оформлення роботи не відповідає вимогам, наявні грубі помилки.</p>	9-1

Оцінювання знань студента під час заліку чи екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою, прийнятою у ЧНУ імені Петра Могили.

Оцінка **«Відмінно» - 90-100 балів** ставиться за умов, якщо студент дав лаконічні і ґрунтовні відповіді на всі запропоновані йому питання. Відповідь свідчить, що студент вільно володіє всім матеріалом курсу, передбаченим робочою програмою, при тому, він має не розрізненні знання окремих тем курсу, а володіє ним комплексно. Студент уміє аргументувати свою відповідь, навести необхідні докази, приклади; аналізувати запропоновані ситуації, посилаючись на джерела інформації. Студент розуміє значимість відповідних знань для особистого життя та для майбутньої професійної діяльності, підтверджуючи це конкретними прикладами.

Найвища оцінка ставиться також за вміння наводити протилежні підходи до оцінки тих чи інших феноменів, співставлення різних наукових позицій, вміння вести полеміку з дослідниками. Під час відповіді студент має продемонструвати не репродуктивну, а творчу розумову діяльність.

Оцінка **«Добре» - 75-89 балів** ставиться за умов, якщо студент викладає відповідь на кожне питання логічно, розкриваючи основний зміст. Разом з тим, відповіді не вистачає ґрунтовності, всебічності, деякі важливі нюанси пропущені. При доборі та наведенні фактів та прикладів студент припускається незначних помилок. В той же час, студент не розуміє актуальності висвітлюваних питань. У висловлюванні власної думки зустрічаються певні неточності. Висновки не несуть повного та логічного підсумку.

Оцінка **«Задовільно» - 60-74 балів** виставляється студенту в разі, якщо він не повністю розкрив питання, або не відповів на деякі з них, що свідчить про відсутність повного комплексного засвоєння матеріалів курсу (знає лише певні теми). Відсутня ґрунтовність у розгляді питань, порушується логіка викладу питання. Студент не вміє аналізувати матеріал, не розуміє актуальність проблеми для сьогодення. Аргументація відповіді слабка, вибіркова, мають місце суттєві помилки у використанні фактичного матеріалу. Висновки не відбивають суті питання, або відсутні.

Оцінка **«Незадовільно» - 21-60 балів** виставляється студенту в разі, коли кожне з питань висвітлено поверхнево, або не висвітленими залишаються більшість питань. В процесі висвітлення питань допущені значні помилки, студент не знає, або плутає фактичний матеріал, не здатний аналізувати основні проблеми, не демонструє творчої розумової діяльності. Власна думка і висновки відсутні.

8. Рекомендовані джерела інформації

8.1. Основні:

1. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості. Харків: Фоліо, 2016. 237 с.
2. Вебер Т. Травмафокус. Спеціалізований психотерапевтичний метод для роботи зі стресом, травмою та хронічним болем. Харків: Літера Нова, 2020. 164 с.
3. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: «Vivat», 2019. 512 с.
4. Кузікова С. Б. Психологічні основи становлення суб'єкта саморозвитку в юнацькому віці. Монографія. Суми: Видавництво СумДПУ, 2020. 324 с.
5. Лазуренко О.О. Психологія емоцій: підручник. Київ: Книга Плюс, 2018. 264 с.
6. Максименко С. Д., Кузікова С. Б. Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика: монографія. Суми: Видавництво СумДПУ, 2020. 540 с.
7. Мушкевич М. І., Чагарна С. Є. Основи психотерапії: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2017. 420 с.
8. Озерна Д. Бути окей. Що важливо знати про психічне здоров'я. Київ: «Yakaboo Publishing», 2020. 256 с.
9. Поліщук С. А. Методичний довідник з психодіагностики: навчально-методичний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 442 с.
10. Седих К. В., Фільц О. О., Банцер В. І. Основи психотерапії: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2017. 192 с.

8.2. Додаткові:

1. Арнц А., Якоб Г. Схема-терапія: модель роботи з частками. Львів: «Свічадо», 2019. 264 с.
2. Берн Е. Ігри, у які грають люди. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 256 с.
3. Берн Е. Що ти кажеш після привітання? Психологія людської долі. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. 432 с.
4. Вайтгед Л. Подолати розлад харчової поведінки. Львів: «Свічадо», 2016. 112 с.
5. Вестбрук Д., Рауф Х. Подолати панічний розлад. Львів: «Свічадо», 2019. 78 с.
6. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства – від знущань у сім'ї до політичного терору. Львів: Видавництво Старого Лева. 2019. 424 с.
7. Готтліб Л. Хочете про це поговорити? Нотатки психотерапевта в 58 сеансах. Київ: «Book Chef», 2020. 560 с.
8. Дестено Д. Емоційний успіх. Як отримати бажане та необхідне від життя за допомогою трьох ключових емоцій. Харків: Фабула, 2019. 288 с.

9. Мур Т. Піклування про душу. Як сповнити глибиною і сенсом щоденне життя. Львів: Видавництво «Астролябія», 2020. 448 с.
10. Мюллер В. Як вийти з депресії. Київ: Колесо життя. 2020. 128 с.
11. Мюллер М. Якщо Ви пережили психотравмуючу подію. Львів: «Свічадо», 2016. 120 с.
12. Сандерс Д. Подолати фобію. Львів: «Свічадо», 2017. 88 с.
13. Сенн Л. Ліфт настрою. Як керувати своїми почуттями та емоціями. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. 224 с.
14. Сергієнко О. Якщо ви надмірно переживаєте за все. Львів: «Свічадо», 2018. 100 с.
15. Синельников В. В. Щеплення від стресу. Київ: Лотос, 2018. 208 с.
16. Форвард С., Фрейзер Д. Емоційний шантаж. Харків: Ранок, 2019. 336 с.
17. Фромм Е. Мистецтво любові. Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2017. 192 с.
18. Чепмен Г. П'ять мов любові у подружжі. Львів: «Свічадо», 2018. 192 с.
19. Шеннон Дж. Не годуйте мавпу! Як вийти із замкнутого кола неспокою та тривоги. Київ: ВД «Сварог», 2020. 146 с.
20. Ялом І. Брехуни на кушетці. Психотерапевтичні оповіді. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. 512 с.
21. Ялом І. Ліки від кохання та інші оповіді психотерапевта. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 416 с.

8.3. Інформаційні ресурси:

1. Етичний кодекс Української Спілки психотерапевтів. URL: <https://usp.community/documentation/40-etychnyy-kodeks> (дата звернення: 20.08.2020).
2. Каліна Н. Ф. Психотерапія: підручник. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/535-psihoterapiya-kalna-nf.html> (дата звернення: 21.08.2020).
3. Кутузова Д. Немає слів для почуттів. URL: <https://medportal.ua/budzdorova/relation/net-slov-dlya-chuvstv/> (дата звернення: 20.08.2020).
4. Усе починається з любові або «Хімія мозку» (В кабінеті у психолога, 20.03.2018) URL: http://radioyoungster.org/use-pochinayetsya-z-lyubovi-abo-himiya-mozku/?fbclid=IwAR2iF3WSju_mqoBZGq7snarDOUff0FKdxebO159MLfeKmbmXVv4TEMbSpBU (дата звернення: 18.08.2020).
5. Шапран О. І., Інноваційні технології в психології: їх сутність та види. URL: <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/85/15384-innovacijni-texnologii%D1%97-v-pedagogici-ta-psixologi%D1%97-%D1%97x-sutnist-ta-riznovidi.html> (дата звернення: 15.08.2020).